

LH 70-14
33

Ä

KÄSIKIRJA MEIJERIHOIDOSSA

TEHNYT

NILS GROTENFELT,
JÄRVIKYLÄN MEIJERIKOULUN JOHTAJA.

SUOMENTANUT

K. WILJAKAINEN.

WIIPURISSA,
Clouberg ja Kumpp. kustannuksella.

Ä

n 37-97-70

WIIPURISSA,
N. A. Zilliacus'en kirjapaino, 1882

Esipuhe.

Siitä päivin kuin näiden muistiinpanojen kirjoittaja on saanut osakseen mejerikoulussa antaa opetusta maidon hoidossa, on hän turhaan hakenut tähän kuuluvassa kirjallisuudessa teosta, joka hänen mielestänsä olisi sopiva käyttää oppikirjana. Ne teokset, joita nykyään on, ovat joko liian syväoppisia ja laveita, että niitä voisivat oppia oppilaat, joilla ei ole tarpeellista perustietoa luonnontieteissä, tai myöskin ainoastaan käytännöllisiä apukirjoja, jotka antavat ikäänkuin määräyksiä siitä, kuinka kussakin mainitussa tapauksessa on meneteltävä, vaan jotka jättävät tuon oppihaluisen oppilaan niin usein tekemän kysymyksen: „minkätähden?“ enemmän tai vähemmän vastauksetta. Sitä paitse ei minulle myöskään ollut mikään teos tiedossa, jossa olisin voinut löytää lyhykäisesti tehtyjä selityksiä niistä eri tavoista, jotka eri maissa eri aikoina kermankohottamista varten ovat tulleet käytäntöön, ja luulisin minä kuitenkin tarpeelliseksi, että koulusta lähtevän mejerioppilaan pitäisi tuntea yleisimmät näistä.

Kun minä kuitenkin tahdoin antaa oppilailleni tietoa yleisimmistä tieteellisistä perusteista, joille heidän tuleva toimintonsa on nojautuva, ja sen ohella opettaa heitä tuntemaan maidonhoidon eri tavat, joita, ulkonaisen paikallisten y. m. suhteiden määräyksen mukaan, edullisesti voidaan harjoittaa, niin ei minulla ollut muuta keinoa, kuin sovittaa kokonaiseksi sen, mitä kokemuksesta ja omilla tutkimuksillani tästä olin oppinut.

Sillä tavalla ovat nämä muistiinpanot syntyneet, jotka sentähden eivät pyri esittämään mitään uusia katsantotapoja maidonhoidossa, vaan ainoastaan mitä oppilaitten mejerikoulussa, minun mielestäni, pitää oppia tietämään maidonhoidossa, kuin myös mikä jokaiselle yksityiselle maanviljelijälle, joka tilallaan harjoittaa mejeritaloutta, pitää olla tunnettua, jotta hän voisi ohjata tai ainakin pitää silmällä tätä tärkeätä taloutensa osaa.

Tässä on suurimpana vaikeutena ollut se, ett'ei kirjaan tulisi otetuksi semmoista, joka vaatisi suurempia alkeistietoja luonnontieteessä, sillä ne nojautuvat kuitenkin lopulta tähän tieteesen. Olen myöskin vakuutettu siitä, että näitä muistiinpanoja eräillä tahoilla pidetään liian paljon tieteellisinä; vaan osittain tahdon minä sitä vastaan väittää, että, jos vaan aika, joka yleiseen on säädetty mejerikoulujen oppilaille, käytetään yksinomaan niiden aineiden — karjan- ja maidonhoidon ynnä luvunlaskun ja kirjoituksen — oppimiseen, jotka, minun mielestäni näissä ainoastaan voivat tulla kuuloon, se kyllä riittää oppilaille sen tarpeellisen perustuksen antamiseksi luonnontieteissä, jota vaaditaan sen ymmärtämiseen, mitä nämä muistiinpanot sisältävät; osittain voin minä ilmoittaa, että näitä jo 6 vuotta — ainoastaan niillä muutoksilla, joita mejeritieteen kehkeytyminen vuosien kuluessa on vaikuttanut — on käytetty yhdessä Suomen mejerikouluista ja on nähty, että oppilaat hyvästi ovat käsitäneet, mitä heille on opetettu sekä hyvästi ennättäneet tämän oppimäärän.

Niitä varten, jotka toivovat syvemmälle käypiä selityksiä, liitetään luettelo niiden kirjoittajain teoksista, joita minä tutkimuksissani pääasiallisesti olen käyttänyt, ja tahdon minä sen ohella mainita, että missä minä en ole luullut voivani paremmin, selvemmin enkä lyhemmin lausua sitä, mistä eri kirjailijoilla on ollut puhetta, sekä kun minä olen havainnut täydelleen yhtäpitäväksi oman

kokemukseni kanssa, en minä silloin ole epäillyt ottaa kirjaani heidän esityksiänsä, joita, toisilla sanoilla uudestaankirjoitettuina, ei olisi voitu tehdä selkeämmiksi.

Jos nyt tämä minun vähävaativainen teokseni huomataan sopivaksi käyttää mejerihoidon opetuksen perustukseksi, niin olen minä saavuttanut sen päämäärän, jota sillä on tarkoitettu. Joll'ei sitä taas tässä suhteessa havaittaisi tyydyttäväksi, ja joku toinen, suuremmalla kokemuksella ja tiedoilla varustettu, tästä näkee itsensä kehoitetuksi valmistamaan täydellisempää ja parempaa oppikirjaa tässä maallemme niin erittäin tärkeässä pääelinkeinon osassa, niin antaa jo tämä välillinen hyöty tekijän tässä esittämästä kokeesta hänelle täyden palkkion siitä vaivasta, joka hänellä on ollut kootessaan ja kirjoittaessaan näitä muistiinpanoja, jotka tässä jätetään lukevan yleisön käteen.

Järvikylässä Suomessa 1880.

Nils Grotenfelt.

Luettelo näitä muistiinpanoja kirjoittaessa käytetyistä kirjailijoista ja heidän teoksistaan:

Bergstrand, C. E. Tidskrift för jordbrukare (Aikakauskirja maanviljelijöille).

” ” Om komjölken (Lehmänmaidosta).
Cederborg, Fr. Om mjölkhushållning och smörberedning (Madonhoidosta ja voinvalmistamisesta).

Fleischmann, W. Das Molkereiwesen (Mejerilaitoksista).
” ” Das Swartzsche Aufraumungsverfahren (Swartz'ilainen kermankohotustapa).

Fürstenburg, M. Milchdrüsen der Kuh (Lehmien maitorauhaset).

Gerle, F. Kort hjelpreda i smör- och ostberedning (Ly-